

КОРУПЦІЯ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК ОСНОВНА ЗАГРОЗА СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Кравчук Ольга Юрївна

викладач Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

Охарактеризовано корупцію в органах державної влади як основну перешкоду побудови демократичної держави. Перераховані вагомі причини корупції та шляхи її подолання. Наголошено, що недостатність політичної волі у протидії корупції проявляється у безсистемному підході до створення законодавчої бази, допущенні недоліків у формуванні та реалізації антикорупційної політики.

Ключові слова: політична безпека, корупція, громадська свідомість, антикорупційна діяльність, державна влада.

Корупція є однією з найактуальніших соціальних проблем сучасності, розв'язання якої потребує неабияких зусиль, оскільки вона стала чинником, що реально загрожує національній безпеці і конституційному ладу нашої держави. Корупція негативно впливає на різні сфери суспільного життя: економіку, політичну, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, міжнародні відносини. Вона є однією з основних перешкод побудови демократичної, соціальної і правової держави.

Реалізація заходів подолання та попередження корупції в органах державної влади передбачає чітке уявлення про масштаби цього явища. Аналіз публікацій з антикорупційної тематики засвідчує наявність двох крайніх позицій, які є однаково шкідливими в контексті забезпечення реального підходу до проблем подолання корупції в органах виконавчої влади. Як наслідок, загальна картина корупції у цій сфері, за висловом відомого дослідника Д. Кауфмана, залишається “у тумані двозначності” [1,с.23].

З одного боку, представники органів влади, перш за все, – правоохоронних, спираються на дані офіційної статистичної звітності про стан

злочинності і роблять висновки про відсутність підстав для надмірного занепокоєння. Водночас, не можна говорити про високий рівень корупції в органах влади за умов, що в останні роки до різних видів відповідальності за корупцію щорічно притягується не більше 1 % державних службовців [2,с.46].

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про боротьбу з корупцією», до суб'єктів корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією, належать державні службовці;Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністри, міністри;народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати сільських, селищних, міських, районних у містах, районних, обласних рад; посадові особи місцевого самоврядування; військові посадові особи Збройних Сил України та інших військових формувань (крім військовослужбовців строкової служби).[3]

Доцільність виділення основних причин корупції базується на необхідності врахування їх при виробленні антикорупційної політики, визначенні стратегії, тактики та конкретних заходів антикорупційної діяльності.

Зважаючи на усе вище викладене, причини корупції можна поділити на: 1)політичні; 2) економічні; 3) організаційно-управлінські; 4)правові; 5)ідеологічні; 6)морально-психологічні; 7)інші.

До політичних причин корупції можна віднести: 1)прорахунки в політиці реформування держави і суспільства; 2)гальмування незрілих політичних процесів, що призвело до незавершеності формування політичної системи, повільного розвитку політичної структури та свідомості суспільства; 3)політичну нестабільність; 4)дисбаланс функцій та повноважень гілок влади; 5)відсутність ефективного парламентського та громадського контролю за діяльністю вищих посадових осіб виконавчої гілки влади; 6)відсутність належної політичної волі щодо системної протидії корупції; 7)недостатня обґрунтованість здійснюваної антикорупційної політики.

Недостатність політичної волі у протидії корупції проявляється у безсистемному підході до створення законодавчої бази, допущенні недоліків у формуванні та реалізації антикорупційної політики.

Аналіз чинного законодавства України показує, що нормативно-правову базу протидії корупції становлять відповідні положення Конституції України, законів України, постанов Верховної Ради України, указів та розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України, відомих нормативних актів.

Під антикорупційним законодавством слід розуміти закони та інші нормативно-правові акти, якими встановлюються спеціальні законодавчі положення щодо запобігання корупції, визначаються ознаки корупційних правопорушень та відповідальність за їх вчинення, регулюється діяльність державних органів та їх спеціальних підрозділів, до компетенції яких входить протидія корупції, контроль та нагляд за нею.[4,с.49]

Конституція України містить цілу низку антикорупційних положень, зокрема у статті 19 зазначено, що «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.» [5] Ця стаття визначає рамки правомірної поведінки органів державної влади та органів місцевого самоврядування – що вони повинні діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, визначений законом.

Інші статті встановлюють обмеження щодо певних категорій осіб, зокрема, ст. 42, 78, 103, 120,127, які спрямовані на недопущення конфлікту інтересів.

Ефективна протидія корупції вимагає здійснення чітких профілактичних заходів, усунення умов і можливостей корупції. І важливо, щоб вся ця робота проводилася в рамках суворого дотримання законності, вимог Конституції України. І, головне, корупцію, як соціальне зло, можна подолати, тільки об'єднавши зусилля державних структур, правоохоронних органів, трудових колективів, громадськості. Успіх у цій справі буде залежати від тісної щоденної співпраці й персонального внеску кожного.

Корупція являє собою серйозну загрозу системі забезпечення політичної безпеки країни, функціонуванню публічної влади на основі права й закону,

верховенству закону, демократії й правам людини, рівності й соціальній справедливості, утруднює економічний розвиток і загрожує основам ринкової економіки держави.

Використана література

1. Кауфман Д. Корупція в тумані двозначності // Політика і час. – 1998. – № 5. – С. 23.
2. Жук І. Корупція в Україні: спроба аналізу // Наук. вісник Національної академії ДПС України (економіка, право). – 2001. – № 2. – С. 46.
3. Про боротьбу з корупцією: Закон України від 5.10.1995 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1995. - №34. – С. 266
4. Мельник М. Система антикорупційного законодавства України// Вісник прокуратури. – 2002. - № 3(15). – С. 49-56
5. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – с. 141.